

سفرهای تکراری چاوز با چاشنی همکاری‌های انرژی

دستور کار قرار می‌گیرد. مدیر پروژه شرکت پتروپارس در ونزوئلا، سرمایه‌گذاری برای توسعه دو بلوک یاد شده (با ظرفیت تولید روزانه ۲۰۰ هزار بشکه) را ۱۵ میلیارد دلار در یک دوره زمانی ۲۵ ساله اعلام و تصریح می‌کند: به دلیل بالا بودن حجم سرمایه‌گذاری، شرکت ملی نفت ونزوئلا موافقت کرده است یک شرکت ثالث، بخشی از سهم سرمایه‌گذاری توسعه بلوک‌های یاد شده را به عهده بگیرد.

از دیگر توافقات صورت گرفته بین ایران و ونزوئلا در طول این سفر، دعوت از شرکت دولتی نفت ونزوئلا برای مشارکت در پروژه‌های فعال پتروپارس، به دلیل کاهش ریسک سرمایه‌گذاری است. از این رو با موافقت وزیر نفت موافقتنامه‌ای برای توسعه یک یا دو میدان از ۱۷ میدان کوچک نفتی و گازی شرکت نفت مناطق مرکزی ایران امضا شد. مدیرعامل شرکت پتروپارس با بیان این مطلب می‌افزاید: به احتمال فراوان، یک تا دو میدان نفتی و گازی از مجموع میادین یاد شده به صورت مشترک میان شرکت ملی نفت ونزوئلا و شرکت پتروپارس برای توسعه به قرارداد خواهد رفت. منوچهری همچنین از حضور این شرکت برای مشارکت در توسعه فاز ۱۲ پارس جنوبی خبر می‌دهد و می‌گوید: شرکت ملی نفت ونزوئلا با کمک اطلاعات اولیه شرکت پتروپارس از مخزن ۱۲ میدان گازی پارس جنوبی، مشارکت در توسعه این بخش از میدان گازی پارس جنوبی را بررسی می‌کند.

از دیگر موضوعات مورد مذاکره بین دو کشور، بحث برسر ایجاد یک شرکت مشترک نفتی است. مدیرعامل شرکت ملی نفتکش ایران با بیان اینکه با سفر رافائل رامیرز وزیر نفت و انرژی ونزوئلا به تهران یک تفاهم نامه برای ایجاد شرکت مشترک کشتیرانی به منظور حمل نفت خام و فرآورده‌های نفتی بین دو کشور امضا شد، می‌افزاید: این شرکت کشتیرانی با سرمایه‌گذاری مشترک دو کشور ایجاد خواهد شد. او همچنین با اشاره به این موضوع که هم‌اکنون اساسنامه این شرکت تهیه شده است، تصریح می‌کند: قرار است به زودی برای این منظور یک دفتر مشترک در تهران و کاراکاس تأسیس شود.

با سفر هوگو چاوز، رئیس جمهوری بولیویاری ونزوئلا به ایران در دوازدهم فروردین ماه ۱۳۸۸ دو کشور به بررسی موضوعات مورد علاقه مشترک در زمینه‌های مختلف از جمله نفت و گاز پرداختند. وزیران نفت ایران و ونزوئلا نیز در حاشیه سفر رئیس جمهور ونزوئلا به تهران، با یکدیگر دیدار و گفتگو کردند. امضای قرارداد مطالعه مشترک بلوک دبوکوبی میان شرکت پتروپارس و pdvsa ونزوئلا، امضای توافقنامه توسعه یک تا دو میدان از ۱۷ میدان نفت مرکزی، پیشنهاد به ونزوئلا برای مشارکت در توسعه فاز ۱۲ پارس جنوبی و توافق بر تأسیس یک شرکت کشتیرانی مشترک حمل نفت و فرآورده‌های نفتی از نتایج سفر هوگوچاوز به ایران است.

از جمله توافقات دو کشور در سفر سه روزه چاوز به ایران امضای قرارداد مطالعه مشترک بلوک دبوکوبی میان پتروپارس و شرکت ملی نفت ونزوئلا است. این بلوک در سال ۲۰۰۴ به تولید رسید، براساس این قرارداد مقرر شد شرکت پتروپارس در شش ماه آینده پس از مطالعه مشترک با یک شرکت دیگر تولید آن را از روزانه ۱۵ هزار بشکه کنونی به حداکثر ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد. سهم پتروپارس برای سرمایه‌گذاری در این بلوک ۲۰ درصد خواهد بود. شایان ذکر است حجم نفت درجای این بلوک ۳ میلیارد بشکه و حجم نفت قابل برداشت آن حدود ۳۵۰ میلیون بشکه است. این قرارداد در حالی بین دو کشور امضا شد که ایران در گذشته نیز در توسعه میدان آیاکوچو نقش داشته است. مهندس غلامرضا منوچهری، مدیرعامل شرکت پتروپارس با بیان اینکه بلوک هفت این میدان ظرفیت تولید روزانه ۱۰۰ هزار بشکه نفت را دارد، می‌افزاید: براساس گفتگوهای مسئولان ایران و ونزوئلا، مرحله دوم کار توسعه میدان نفتی آیاکوچو به شرکت پتروپارس واگذار خواهد شد. او هدف از این واگذاری را بالا بردن ظرفیت تولید به مرز ۲۰۰ هزار بشکه در روز اعلام می‌کند. مدیر پروژه شرکت پتروپارس در ونزوئلا نیز به پروژه تعیین مقدار، تایید و ارزیابی اقتصادی بودن تولید نفت بلوک هفت آیاکوچو اشاره کرده و می‌افزاید: این میدان دارای نفت فوق سنگین است و از آنجا که شرکت دولتی نفت ونزوئلا علاقه مند است با ایجاد تاسیسات سبک سازی در بخش پایین دستی، نفت این میدان را از نفت فوق سنگین با درجه سبکی (API) ده به نفت سبک با درجه سبکی ۳۳ برساند، مدل اقتصادی حجم مخزن برای تولید نفت سبک توجیه اقتصادی ندارد، از این رو به شرکت دولتی نفت ونزوئلا پیشنهاد شد تا ماه آگوست میلادی (شهریور) بلوک دیگری به پتروپارس معرفی کند تا ظرفیت تولید بلوک هفت و بلوک دیگر به روزانه ۲۰۰ هزار بشکه افزایش و تبدیل نفت فوق سنگین میدان به نفت سبک توجیه اقتصادی یابد. وی اظهار می‌دارد: در صورتی که مدل اقتصادی بلوک جدید معرفی شده از سوی شرکت دولتی نفت ونزوئلا همچنین توسعه بلوک از نظر حجم مخزن و شرایط بازار نفت، دارای توجیه اقتصادی باشد، شرکت مشترکی با سهم حداکثری ۴۰ درصدی پتروپارس (میان شرکت پتروپارس و شرکت ملی نفت ونزوئلا) تشکیل می‌شود و توسعه دو بلوک برای تولید نفت سبک در

مطالعه و ساخت خط لوله نکا به جاسک به طول تقریبی ۱۵۵۰ کیلومتر و قطر ۴۲ اینچ برای انتقال روزانه یک میلیون بشکه نفت خام در شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی آغاز شده است.

وزیر نفت یکی از برنامه‌های ایران برای افزایش سهم خود در بازارهای جهانی گاز را سوآپ ۵۰ میلیون متر مکعب گاز کشورهای آسیای میانه، مرکزی و حوزه قفقاز اعلام می‌کند و می‌گوید از این رو برنامه ساخت خط لوله سرخس به جاسک را دنبال می‌کنیم. نودری و شماتکو البته بر سر ایجاد یک شرکت مشترک ما بین ایران و روسیه با هدف انجام فعالیت‌های مشترک نفت و گاز در دو کشور و حتی کشورهای ثالث، ساخت یک پالایشگاه نفت خام در کشور ارمنستان و اکتشاف و توسعه میادین نفت و گازی ایران به تفاهم اولیه رسیدند. نودری می‌گوید: مذاکره برای توسعه یک یا دو فاز میدان پارس جنوبی مطرح شد که گاز تولیدی آن با ساخت یک واحد ال.ان.جی صادر می‌شود. یادداشت تفاهم سوآپ گازی بین ایران و روسیه به شرکت روسی گازپروم اجازه می‌دهد تا گاز خود را در شمال ایران در قالب یک قرارداد سوآپ، تحویل و به جای آن، ایران در جنوب به کشورهای حوزه خلیج فارس گاز عرضه کند. شماتکو وزیر انرژی روسیه می‌گوید: گازپروم، گاز خریداری شده از ترکمنستان را در شمال ایران و در عوض ایران نیز گاز خود را در جنوب به کشورهای حوزه خلیج فارس تحویل می‌دهد. او توضیح می‌دهد که: گزینه‌های متعددی در این باره مورد توجه است؛ برای نمونه گازپروم ممکن است گاز ترکمنستان را با نفت خام، میعانات گازی، ال.ان.جی و یا دیگر شکل‌های سوختی در جنوب ایران معاوضه کند. البته ایران و روسیه مرز مشترک زمینی ندارند و برای انتقال گاز روسیه نیازمند توافقی با همسایگان خرنشین است تا اجازه ایجاد خط لوله انتقال گاز و یا بهره‌گرفتن از خط لوله موجود را بدهند. استانیسلاف سیگانکف، مدیر بخش امور بین‌الملل شرکت گازپروم نیز با بیان اینکه کمبود ذخایر انرژی در منطقه شمال ایران حس می‌شود، می‌گوید: این منطقه فاقد زیرساخت‌های لازم برای دریافت مواد هیدروکربنی از مناطق جنوب ایران است. او می‌افزاید: گزینه‌های متعددی برای عرضه گاز به شمال ایران وجود دارد؛ انتقال گاز ترکمنستان به وسیله خط لوله، خط لوله گاز آذربایجان که تاکنون از آن استفاده نشده، اما کاملاً عملی است. به هر حال ما آماده تحویل مواد هیدروکربنی به ایران در عوض تحویل آن در جنوب ایران هستیم.

آیا روابط تهران - مسکو و همکاری‌های انرژی دو طرف استراتژیک و در برگیرنده منافع دو کشور خواهد بود؟ نزدیکی دو کشور در زمینه انرژی از جمله اتحادشان برای تشکیل اوپک گازی، تلاش برای هم‌گرایی بیشتر و ایفای نقش روسیه در راستای سیاست‌ها و برنامه‌های اوپک از یک سو و ورود احتمالی گازپروم روسیه به میدان‌های نفت و گاز ایران و همکاری دو طرف در زمینه انتقال انرژی تا چه اندازه به قرارداد نزدیک می‌شود؟ ایران و روسیه دست‌کم یک وجه مشترک دارند: هر دو از تولیدکنندگان تأثیرگذار نفت و گاز جهان هستند و البته وجه افتراقی دو طرف این است که روس‌ها هنوز در حسرت راهیابی به آب‌های آزاد مانده‌اند و برای انتقال انرژی‌شان به آب‌های گرم دنیا باقی مانده‌اند و ایران نیز در راهیابی به بازار پر سود انرژی اروپا ناکام مانده است. برنده نهایی کیست؟ ایران، روسیه یا هر دو؟